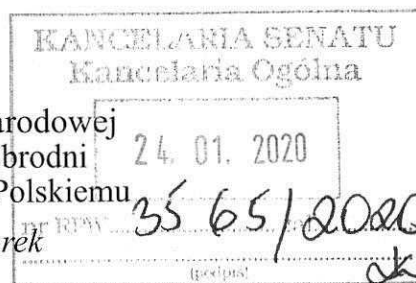




PREZES

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu

dr Jarosław Szarek



Warszawa, 21 .01.2020 r.



03980200292874
RPW/3565/2020 P
2020-01-24

BIK-070-1(4)/20

**Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

w odpowiedzi na pismo o sygn. BPS/043-02-19-IPN/19 z dnia 20 grudnia 2019 r., w sprawie niszczących obiektów byłego niemieckiego obozu Soldau w Działdowie uprzejmie informuję, że Instytut Pamięci Narodowej jako instytucja państwowa o ściśle określonych w ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. kompetencjach nie posiada możliwości prawnych realizacji inwestycji budowlanych. Nie możemy ani odbudowywać obiektów tego typu, ani następnie prowadzić zorganizowanych w nich instytucji typu muzealnego, nie są to kompetencje IPN.

Dostrzegając jednak wagę tego miejsca, miejsca śmierci kilkunastu tysięcy ofiar z północnego Mazowsza, z Pomorza, z Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej, a także z Prus Wschodnich, w tym ok. 90 duchownych (najwięcej po KL Dachau i KL Auschwitz), a wśród nich m.in. bł. ks. bp. Juliana Nowowiejskiego i bł. ks. bp. Leona Wetmańskiego, mordowanych przez niemieckich zbrodniarzy, a po 1945 roku będącym miejscem masowych represji komunistycznego aparatu bezpieczeństwa, Instytut Pamięci Narodowej podjął wiele działań mających spowodować, aby wiedza o tym miejscu nie była ograniczona do społeczności lokalnej. Dla podkreślenia wagi organizowanych przedsięwzięć i nadania im ogólnopolskiego charakteru, uczestniczył w nich kilkakrotnie Prezes Instytutu Pamięci Narodowej.

1/4

#Moja NIEPODLEGŁA.

Wiosną 2018 roku IPN był współorganizatorem prezentacji filmu dokumentalnego „Soldau – Miasto na pograniczu śmierci” przygotowanego przez działdowskie Stowarzyszenie Odnowy Chrześcijańskiej Pamięć i Tożsamość (kierowane przez Pana Prezesa Zenona Gajewskiego). Uczestniczył w nim marszałek Stanisław Karczewski, Prezes IPN oraz liczna grupa senatorów.

<https://www.senat.gov.pl/aktualnosci/art,10717,pokaz-filmu-pt-soldau-miasto-na-pograniczu-smierci.html>

We wrześniu 2018 roku załączyliśmy ten film w nakładzie 15 tys. egzemplarzy do „Biuletynu IPN”.

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/biuletyn-ipn/56737,Biuletyn-IPN-nr-92018.html>

W grudniu 2018 roku w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia im. J. Kurtyki przy ul. Marszałkowskiej w Warszawie, zorganizowaliśmy konferencję poświęconą historii niemieckiego obozu w Działdowie.

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/63175,Konferencja-Dzialdowo-Soldau-niemiecki-oboz-zaglady-Warszawa-12-grudnia-2018.html>

W październiku 2019 roku otworzyliśmy w Działdowie pierwszą w historii wystawę o działdowskim obozie: „Soldau – utajony ośrodek zagłady. Niemieckie obozy w Działdowie w latach II wojny światowej”. Na 36 wielkoformatowych planszach zaprezentowano różne aspekty funkcjonowania obozów oraz wybrane sylwetki ofiar. Uroczyste otwarcie wystawy, miało miejsce 10 października 2019 roku, dokładnie w 78. rocznicę męczeńskiej śmierci biskupa płockiego Leona Wetmańskiego. Wystawa na stałe zagościła w Muzeum Regionalnym na zamku w Działdowie.

Jej dodatkowe egzemplarze są prezentowane w wielu miejscowościach, m.in. w rodzinnym mieście biskupa Wetmańskiego – w Żurominie, a od 15 stycznia 2020 roku w Przasnyszu, skąd pochodziła jedna z najbardziej znanych ofiar obozu Soldau – Błogosławiona Siostra Maria Kowalska (1902-1941), klaryska kapucynka.

<https://www.dzieje.pl/aktualnosci/w-dzialdowie-ipn-otworzy-wystawe-o-zbrodniach-w-niemieckim-obozie-soldau>

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/78862,Ogolnopolska-premiera-wystawy-IPN-Soldau-utajony-osrodek-zaglady-Niemieckie-oboz.html>

<http://www.muzeumprzasnysz.pl/index.php/aktualnosci-2/aktualnosci-lista2/556-zapraszamy-do-zwiedzania-wystawy>

<https://olsztyn.tvp.pl/44769471/ipn-otworzy-wystawe-przedstawi-tragiczna-historie-obozu-w-dzialdowie>

We wrześniu 2019 roku – w ramach obchodów 80-rocznicy wybuchu II wojny światowej - postawiliśmy obok dawnego budynku obozu, tablicę informującą o historii tego miejsca w języku polskim i angielskim.

<https://www.dzialdowo.pl/tablica-informacyjna-poswiecona-historii-obozu/>

Transmisja uroczystości:

https://www.youtube.com/watch?v=x3QPvAJdtCY&feature=emb_logo

Historycy IPN przygotowali m.in. kilka ważnych artykułów na temat obozu. Trafiły one m.in. do ważnej dla badań drugowojennych serii wydawniczej IPN:

Polska pod okupacją 1939-1945, t. II, Warszawa 2016 (artykuł dr Marcina Przegiętki (BBH IPN): ***Niemiecki obóz w Działdowie (niem. Soldau) w latach 1939-1945. Nowe ustalenia w świetle dokumentów ze zbiorów niemieckiego archiwum federalnego***)

oraz ***t. III***, Warszawa 2018 (artykuł Janusza Piwowara (AIPN): ***Niemiecki obóz w Działdowie (Soldau) w świetle zachowanych akt Tajnej Policji Państwowej w Ciechanowie/Płocku***).

W 2019 roku w badaniach nad niemieckimi zbrodniami w Działdowie pojawił się nowy wątek - Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku, rozpoczęła ekshumacje ofiar niemieckich zbrodni w poddziałdowskiej miejscowości Białuty. Prace będą kontynuowane od wiosny 2020 roku, ale już obecne ustalenia są niezwykle interesujące. Pozwalają m.in. potwierdzić niemiecką akcję z 1944 roku zmierzającą do zacierania śladów zbrodni.

W drugiej połowie maja 2021 roku gdański Oddział IPN planuje zorganizowanie kilkudniowej, ogólnopolskiej konferencji naukowej: ***Niemiecki obóz Soldau w Działdowie na tle niemieckich zbrodni na Polakach na Pomorzu, Mazowszu Północnym, Kujawach Wschodnich oraz na Warmii i Mazurach w latach 1939-1945. Historia, Poszukiwania, Upamiętnienia.***

Kilkudniowa konferencja będzie uzupełnieniem, przypadającej na 28 maja 2021 roku, 80. rocznicy śmierci Arcybiskupa Antoniego Nowowiejskiego, najbardziej znanej ofiary niemieckich zbrodni w Działdowie.

Liczymy, że powyższe działania naukowe, edukacyjne, prace śledcze oraz działania na rzecz upamiętnienia ofiar obozu w Działdowie realizowane przez Instytutu Pamięci Narodowej pomogą w staraniach na rzecz zabezpieczenia i ewentualnej odbudowy tak ważnych dla naszej historii miejsc pamięci.

Z wyrazami szacunku